

Handläggare
Karin Karlung
Telefon: 08-50825402**Till**
Kommunstyrelsen

Remiss av Betänkandet - Avgift för områdessamverkan – och andra åtgärder för trygghet i byggd miljö

Kontorsutlåtande med hänvisning till kort remisstid

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/24

Förvaltningens förslag till beslut

Socialförvaltningens kontorslåtande översänds till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Regeringen tillsatte 2023 en utredning med namnet "Åtgärder för stärkt trygghet i den byggda miljön" (dir. 2023:99), med uppdrag att analysera hur samverkan mellan det offentliga och fastighetsägare kan stärkas för att öka tryggheten, attraktiviteten och det lokala näringslivet i utsatta områden.

I betänkandet lämnar utredningen totalt fyra förslag. Det mest omfattande är en ny lag om avgift för områdessamverkan. Det andra förslaget är inrättandet av ett nationellt kunskapscentrum om trygghet och säkerhet i den byggda miljön. De två sista förslagen är att två frågor kopplade till tillsyn blir föremål för fortsatt utredning.

Förvaltningen ställer sig positiv till att samverkan mellan olika aktörer får ett ökat fokus så att tryggheten ökar och brottsligheten minskar i våra stadsdelsområden, men ser att utgångspunkten mellan inblandade aktörer fortsatt gynnas av att det är en samverkan byggd på frivillighet.

Socialförvaltningens kontorsutlåtande översänds till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 22 juni 2023 att tillsätta en utredning med namnet "Åtgärder för stärkt trygghet i den byggda miljön" (dir. 2023:99). Uppdraget var att analysera hur samverkan mellan det offentliga och fastighetsägare kan stärkas för att öka tryggheten, attraktiviteten och det lokala näringslivet i utsatta områden.

Utredningens direktiv poängterar att alla ska ha möjlighet att leva i ett tryggt och attraktivt samhälle, och att hur områden planeras och utformas påverkar förutsättningarna för att skapa goda livsmiljöer. Det framgår att 27 procent av befolkningen känner sig otrygga vid utevistelse i sitt bostadsområde sent på kvällen, och att det är vanligare att kvinnor känner sig otrygga än män.

Direktivet är uppdelat i två delar, och utredningen ska:

- Föreslå åtgärder för att uppnå samarbetsformer med gemensamt och obligatoriskt ansvar mellan det offentliga och fastighetsägare för att bedriva långsiktigt förbättringsarbete i den byggda miljön.
- Föreslå andra insatser som bidrar till ökad trygghet och brottsförebyggande åtgärder i den byggda miljön som ett sätt att lyfta utsatta områden.

Med anledning av den korta remisstiden svarar socialförvaltningen med ett kontorsutlåtande.

Ärendet

I betänkandet lämnar utredningen totalt fyra förslag. Det mest omfattande är en ny lag om avgift för områdessamverkan. Det andra förslaget är inrättandet av ett nationellt kunskapscentrum om trygghet och säkerhet i den byggda miljön. De två sista förslagen är att två frågor kopplade till tillsyn blir föremål för fortsatt utredning.

Förslaget om en ny lag om avgift för områdessamverkan har en bred påverkan på många olika aktörer, både direkt och indirekt. De två huvudsakliga parter som direkt berörs av förslaget är kommuner och fastighetsägare. Indirekt berörs alla de som bor eller verkar inom ett samverkansområde såsom boende, näringsidkare, civilsamhället, med flera. Även statliga myndigheter och bolag samt regioner kan beröras av förslaget.

Lagens tillämpningsområde är inom den byggda miljön. Enligt utredning är det mer troligt på orter där det i dag finns frivillig områdessamverkan eller orter där det finns områden med en otrygghetsproblematik. Områdessamverkan kommer enligt utredningens bedömning framförallt vara aktuellt i städer och tätorter. Det innebär i sin tur att det är fastighetsägare i städer och tätorter som framför allt kan komma att bli berörda av förslaget även om det kan bli aktuellt också på mindre orter.

Kommunen kan komma att påverkas i enlighet med lagförslagets andra kapitel där kommunen är ansvarig för att behandla en ansökan från fastighetsägarna om att införa en avgift för områdessamverkan.

Kommunen kan även få en roll i själva arbetet med områdessamverkan, antingen genom att medverka i samverkan med en fastighetsägarförening eller genom att själva ta fram underlag

för, och besluta om en obligatorisk kommunal avgift. Kommunen kan även få en roll avseende att medverka vid årsstämmor och eventuellt besluta om att avsluta ett avgiftsuttag.

Utredningen pekar på att alla fastighetsägare tjänar på områdessamverkan och att det därför anses rimligt att alla bidrar till arbetet. Exakt vilken effekt en avgift för områdessamverkan kan ha i det enskilda fallet är svårt att avgöra, men i bästa fall kan det ge incitament för en fastighetsägare att engagera sig i hur avgiften används, och således engagera sig i områdessamverkan, och i ett sämsta fall har avgiften genererat ekonomiska förutsättningar för andra fastighetsägare att arbeta med områdessamverkan. Båda får anses positiva för en områdessamverkans verksamhet.

Utifrån detta finns det skäl att en lagstiftning säkerställer att alla inom ett område bidrar till områdessamverkan. Det är dels en rättvisetanke, dels en tanke om maximalt genomslag för arbetet. Dessutom kan det finnas skäl att anta att det skulle stärka tilliten bland aktörerna i området.

Många processer kopplade till brottsförebyggande arbete, trygghetsarbete eller samhällsutvecklingsprocesser tar lång tid och det kan ta flera år innan effekt går att påvisa. Det är viktigt att komma bort från projekt och i stället se samverkansarbetet som en process, för att hinna bygga förtroende hos de boende och andra lokala aktörer.

Utredningen konstaterar att det finns en stor efterfrågan efter mer kunskap och metodstöd utifrån en svensk kontext. Det saknas evidensbaserat stöd för utvärdering av det arbete som sker inom ramen för områdessamverkan. Utredningen föreslår att regeringen ger ett universitet i uppdrag att inrätta och förvalta ett nationellt kunskapscentrum för trygghet och säkerhet i den byggda miljön. Centrumet ska, som en av sina uppgifter, särskilt sprida kunskap om områdessamverkan. Centrumet ska även bedriva forskning och utbildning kring trygghet och säkerhet i den byggda miljön.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid socialförvaltningen, avdelningen för beredskap och administration.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialnämnden har i uppdrag att tillsammans med övriga nämnder och bolag arbeta för att tryggheten för våra invånare ökar och brottsligheten minskar i våra stadsdelsområden. Staden har en pågående samverkan med rättsvårdande myndigheter exempelvis polis och kriminalvård men också med civilsamhället och näringslivet.

Stockholms stad har en övergripande samverkansöverenskommelse med polisregion Stockholm där otrygga och brottsutsatta platser är ett utpekat prioriterat samverkansområde. Stockholms stad tar på lokal nivå tillsammans med lokalpolisområdet fram aktuella lägesbilder, orsaksanalyser över tillkomsten av problemen samt tillhörande åtgärdsplaner för brottsutsatta och otrygga områden inom stadsdelsområdet. Trygghetsskapande åtgärder både genom social- och situationell prevention är centrala beståndsdelar i stadens arbete.

Stockholms stad samverkar på lokal nivå med flera aktörer inom ramen för platssamverkan och platsaktivering vid platser som bedöms vara i behov av en kraftsamling för att öka tryggheten i området och där lokala fastighetsägare är en central aktör i samverkan. Stockholms stad har pågående platssamverkan vid ett trettio-tal platser. Samverkan är inte obligatorisk för privata aktörer, men erfarenheten visar att fastighetsägare frivilligt och aktivt bidrar till en samverkan med kommunen för att jobba för ett långsiktigt trygghetsskapande arbete och för att attraktionskraften för områdena ska stärkas.

Förvaltningen ställer sig positiv till att samverkan mellan olika aktörer får ett ökat fokus, men ser att samverkan mellan inblandade aktörer fortsatt gynnas av att det är en samverkan byggd på frivillighet och utan tvång. Förvaltningen ställer sig således tveksam till de delar av förslaget som behandlar en tvingande samverkan och tvångsanslutningar. Förvaltningens uppfattning är att fastighetsägare i regel tar sitt ansvar över den plats de verkar på, och medverkar aktivt till en dialog och åtgärder om platsens utformning och utveckling varvid utredningens förslag fyller ett behov för kommunen.

Vidare ses utmaningar i förslaget att det inte är ett avgränsat område som områdessamverkan ska syfta till, då både trygghetsskapande behov och behov av att höja en plats attraktionskraft omfattas av förslaget vilket kan skapa gränsdragningsproblem för kommunen gällande vilket samverkansbehov som påkallas och i vilket syfte. Utöver detta ställer sig förvaltningen tveksam till den roll som kommunen föreslås att ha, då det innebär både att kommunen ska vara en part i samverkan men samtidigt ha en granskande roll.

I utredningen framkommer även förslag om att tillsätta två nya utredningar gällande dels förbättrad tillsyn i den byggda miljön och dels ett krav på tillstånd för att ta ut hyra. Förvaltningen har inga synpunkter att framföra över att en genomlysning av dessa områden görs.

utformning och utveckling och den situationella preventionen i en svensk kontext.

Socialförvaltningens kontorsutlåtande översänds till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lisa Cadenius
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Betänkandet - Avgift för områdessamverkan – och andra åtgärder för trygghet i byggd miljö

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-04-02
Lisa Cadenius, Avdelningschef	2025-04-02